

Nieuwsbrief

Kersteditie 2023

Beste vrienden,

Het jaar 2023 loopt ten einde.

Wederom was het een onstuimig jaar met helaas veel geweld op de wereld. Gelukkig is er vredig doorgewerkt aan ons mooie landgoed. De inrichting van de tuin is verder opgepakt, er is een prachtige weide met zonnepanelen gekomen. Het oude fietsenhok is een prachtig gebouw geworden waar onze tuin vrijwilligers prima kunnen pauzeren. Dit alles is mede mogelijk gemaakt door de financiële bijdrage die we als vrienden hebben gegeven.

Als bestuur danken we u voor uw steun en wensen u en uw dierbaren een zalig kerstfeest en een positief en gezond 2024.

Bestuur Stichting Vrienden Landgoed OLV Abdi

Groene kerst en kerstgroen

Elk jaar weer hopen vele mensen op een witte kerst in plaats van een groene kerst maar die eerste wordt door het veranderende klimaat steeds zeldzamer. Een groene kerst is echter een jaarlijkse zekerheid want het groen van planten is altijd al verbonden geweest met de kerstperiode. In dit artikel ga ik dieper in op de geschiedenis en symboliek van een aantal bomen en struiken die een speciale betekenis voor de kerstperiode hebben. Al deze planten (op een uitzondering na) treft u ook aan op ons landgoed. Tijdens de advent workshop hebben medewerkers en monialen gebruik gemaakt van het beschikbare groen om prachtige kerststukken te maken.

Gert Versteeg

Kerstboom

Kerstmis en de voorlopers van dit feest worden en werden omgeven door groen uit de natuur. Wie Kerstmis zegt komt onvermijdelijk uit bij de kerstboom, een dennenboom die eigenlijk een sparrenboom is. *(In Duitsland, waar deze kersttraditie al veel ouder is, spreekt men van Tannenbaum. Dit is in het Nederlands vertaald naar dennenboom).*

Bij de Germanen en Romeinen stond de altijdgroene boom symbool voor leven, goddelijkheid en vruchtbaarheid. Tevens was het in de donkere dagen al een voorbode van een nieuwe lente.

In de late middeleeuwen werd de kerstboom als symbool door de christenen in Oost-Europa, de Duitse gebieden en Scandinavië overgenomen.

Kerstgroen uit de tuin ten behoeve van de advent workshop

In de 16e en 17e eeuw ging men in Duitsland de kerstboom in huis zetten. Men vierde intussen op 24 december 'Adam- en Evadag' en vandaar dat de boom versierd werd met appeltjes.

In de 19e eeuw raakte de kerstboom in Nederland in gebruik via de zondagsscholen. De vrije protestanten waren voorloper daarin. De rooms-katholieke kerk heeft zich lang verzet tegen de heidense oorsprong van de kerstboom, maar in 1982 werden er voor het eerst kerstbomen geplaatst in het Vaticaan.

Op landgoed OLV Abdij staan zowel dennen als sparren zoals de *Pinus sylvestris* (vliegden) en *Picea omorika* (Servische spar).

Hulst

Een groene boom die nooit ontbreekt met kerst is de hulst (*Ilex*). Al eeuwenlang wordt de hulst als versiering in huis gebruikt tijdens de donkere wintermaanden. De stekelige bladeren zouden demonen en heksen op afstand houden en tevens bracht de plant geluk in huis.

Engelse druïden beschouwden de hulst als heilige plant; symbool voor vruchtbaarheid en eeuwig leven. Een hulst mocht niet worden gekapt!

Christenen namen de hulst over van Germanen en Romeinen als symbolische plant. De rode besjes stonden voor het bloed van Jezus tijdens de kruisiging en de stekelige bladeren voor de doornenkroon. *(Denen noemen hulst Christdorn).*

vervolg pagina 2

Ook zou een deel van het kruis gemaakt zijn van hulsthout.

Op het landgoed staan zeer veel hulstbomen en -struiken en vele zijn besdragend. In de winter doen merels, kramsvogels en koperwieken zich tegoed aan de bessen.

Rozemarijn

Een plant die niet meteen door iedereen met kerst in verband wordt gebracht is de rozemarijn (*Rosmarinus officinalis*). Deze plant hoort bij Maria. Tijdens de vlucht naar Egypte zou zij haar blauwe mantel over een rozemarijnstruik hebben geworpen waarna er spontaan blauwe bloemen opkwamen. In de middeleeuwen werd rozemarijn op de grond gestrooid tijdens de kerstdagen.

In de pandhof (binnentuin) van het klooster staan enkele rozemarijnstruiken in potten. Bij de aanleg van de kruidentuin aldaar, gepland voor komend voorjaar, krijgen ze een definitieve plek.

Laurier

Laurier (*Laurus nobilis*) was in de oudheid verbonden aan Apollo, de zonnegod en stond symbool voor overwinning.

Bij de christenen werd laurier in de kersttijd gebruikt als overwinning van het goede. God overwint de duivel.

Ook laurier wacht in de pandhof op een definitieve plaats in de toekomstige kruidentuin.

Klimop

Klimop (*Hedera helix*), altijd-groen en daarom ook symbool

Advent workshop in het Nazareth tuinhuis onder begeleiding van Judith Kooijmans

vervolg pagina 3

voor de eeuwigheid, wordt gebruikt op graven. Door te hechten groeit klimop de hoogte in en in de christelijke cultuur werd het symbool voor het hogerop komen in het leven met behulp van God. In de kersttijd wordt klimop veel gebruikt als versiering en bijvoorbeeld aan de gevel van een huis als bescherming.

Klimop groeit op vele plaatsen op het landgoed, veelal als dankbare bodembedekker.

Maretak

Mistletoe of maretak (*Viscum album*) wordt al eeuwenlang gebruikt om bijvoorbeeld boven de voordeur van huizen te hangen. De maretak staat symbool voor vriendschap en liefde, dit laatste vanuit de Noorse mythen waarin de godin Freya met maretak voor liefde stond. Tevens vertegenwoordigde de maretak bij de Kelten en Germanen de vredesboodschap. Stammen namen de tak mee tijdens vredesbesprekingen als teken van goede wil.

De christelijke kerk moest van deze heidense plant niets hebben, maar desondanks is de maretak met kerst zeer populair geworden.

Op het landgoed is de maretak (nog) niet aanwezig.

Het is een halfparasiet die groeit op appel- en perenbomen. Kort voor corona was ik op bezoek bij de beheerder van de monumentale kruidentuin in het Openluchtmuseum te Arnhem. We spraken af dat ik een aantal bessen op zou komen halen, einde jaar, om deze in te wrijven bij enkele appelbo-

Maretak (Bilzen, Belgisch Limburg)

men. Dat kon toen niet doorgaan en helaas is het er tot op heden nog niet van gekomen. Wie weet, komend jaar.

Ander kerstgroen

Behalve de hiervoor omschreven planten biedt het landgoed nog veel meer kerstgroen zoals dat van de *Taxus*, diverse coniferen en *Helleborus* (kerstroos).

(Geraadpleegde bronnen: Historiek.net / Kunst-en-cultuur.infonu)

Als de bladeren vallen

Na een aarzelend begin lieten de bomen en struiken in november massaal hun herfststooi vallen. Paden en groenstroken werden bedolven onder een deken van veelkleurige bladeren.

Voor de tuinmedewerkers begon het jaarlijkse bladruimseizoen. Helaas zat het weer niet mee. Veel regen maakte het werk soms onmogelijk en soms minder aangenaam. Dat was echter geen reden om het blad te laten liggen. De gazons werden bladvrij gemaakt evenals de wandelpaden en het kerkhof. Met kruiwagens werd een groot gedeelte weggekruid naar de bospercelen waar het blad op natuurlijke wijze kan vergaan. Eind november was al een groot gedeelte geruimd. In december volgde het restant. Tijdens de winterdagen is er voldoende tijd om de gestorte hopen egaal te verspreiden zodat het verteren gemakkelijker kan verlopen. Tussentijds werden ook alle dakgoten bladvrij gemaakt. Schoonmaakbedrijf Perfekt nam de hoogste goten voor haar rekening. Volgend jaar begint het proces weer van vooraf aan.

De spie tegenover de refter wordt geëgaliseerd als voorbereiding op een nieuw tuingedeelte.

De overvloedige regenval leidde tot het hoogste peil dat de vijver ooit bereikt heeft.

Beschutting tegen weersinvloeden

Carport

In de laatste nieuwsbrief melden wij u dat de abdij een e-auto gekocht heeft. Deze auto stond onbeschut op de parkeerplaats. Sinds de verkoop van een gedeelte van het klooster ontbreekt een beschutte plaats voor de abdij-auto. Het was dan ook wenselijk om een nieuwe overkapping neer te zetten die beschermt tegen weersinvloeden en roest.

In november werd deze overkapping met vereende krachten gebouwd. Het frame werd gebouwd door Ad Kemerink met assistentie van de tuinmedewerkers. De dakbedekking werd verzorgd door Johan van de Velden en het schilderwerk door Andy Vermeulen. Nu staat er een mooie carport. De zijkant is nog open, daar komt een hekwerk waartegen hедера geplant wordt.

Fietsenstalling

De carport is niet de enige overkapping die nog geplaatst moest worden. In de oude situatie was er een beschutte fietsenstalling voor de medewerkers van de abdij. Daar moest ook nog een vervanging voor gevonden worden. Na uitgebreid beraad over welke plaats het meest geschikt zou zijn viel de keuze op de Plataanhof.

De fietsenstalling wordt dicht bij de parkeerplaats voor de medewerkers geplaatst. De opbouw en plaatsing wordt geheel door de tuinmedewerkers verzorgd. In bijgaande foto zijn zij het frame van de fietsenstalling aan het opbouwen.

Brand in de abdij?

Op dinsdag 28 november werden de burens van de Onze Lieve Vrouwe Abdij opgeschrikt door brandweerwagens die met grote snelheid het terrein van de abdij opreden.

Wat was er aan de hand? Stond het klooster in brand?

Het kan immers zomaar gebeuren, vooral in de donkere kerstdagen. Een brandende kaars valt om, deze staat te dicht bij de gordijnen en voordat men het weet staat de abdij in brand. Die kans is zeker niet denkbeeldig.

Maar gelukkig was dat nu niet het geval. Het betrof een brandoefening.

Brandoefening

Een brandoefening moet eens in de zoveel tijd georganiseerd worden. Door een brandoefening te houden wordt de veiligheid van het klooster gecontroleerd.

Een brandoefening is verplicht, maar waarom eigenlijk? Wanneer er brand uitbreekt wilt men natuurlijk dat alle bewoners en medewerkers snel in veiligheid zijn. Door regelmatig een brandoefening te organiseren zorgt men ervoor dat iedereen op de hoogte is van de ontruimingsprocedure. Zo weten bewoners bijvoorbeeld de dichtstbijzijnde nooduitgang te vinden voor het geval het echt nodig is. Ook kan men zien of alles goed verloopt en waar eventuele problemen liggen.

BHV'ers

Tijdens de oefening wordt er tevens gekeken naar de kundigheid van de BHV'ers in het klooster.

Een BHV'er is de eerste persoon die ter plaatse is en beschik over de nodige kennis om goed te kunnen handelen in geval van nood. Zo moet een BHV'er ook weten hoe hij of zij mensen uit een brandend gebouw moet ontruimen. Dit wordt dus allemaal duidelijk tijdens een brandoefening.

Evaluatie

Samen met de brandweer werd na afloop van de oefening een uitgebreide evaluatie gehouden van de mogelijke verbeterpunten.

In het geval van de abdij hebben alle medewerkers en inwonenden al eerder een uitgebreide instructie gehad over hoe te handelen in geval van een brandalarm. Dat had tot gevolg dat na het klinken van het brandalarm vrijwel iedereen zo snel mogelijk op eigen kracht naar het ontruimingsmeldpunt in de tuin ging, of geholpen werd om daar naar toe te gaan.

Aan brandweerszijde bleek de aanrijtijd van de wagens 10 minuten te zijn.

Bij aankomst constateerde men dat de plattegrond van het klooster in de computers van de brandweer nog niet geactualiseerd was. Daar stond nog de oude situatie van voor de renovatie in.

Om de nieuwe bestrating niet te beschadigen werd geen gebruik gemaakt van de stempels om de auto's te stabiliseren. Op het gebied van bereikbaarheid werd ook ervaring opgedaan. Zo bleek de zuidzijde van het pandhofdak moeilijker bereikbaar voor ladderwagens omdat in de voormalige Kruiswegtuin de nieuwe refter en recreatiezaal is gebouwd.

Al met al was het een zeer nuttige oefening.

Abdijnatuur via de lens van zr. Irene

In het kader van het biënnale-thema 'Geloof' treft u periodiek een foto van zuster Irene in deze nieuws-

brief aan. Zij heeft vormen in de tuin gefotografeerd waarin zij de hand van God als schepper ziet.

Wonderbaarlijke natuur
Gods schepping gezien
via de lens van zr. Irene
Onze Lieve Vrouwe Abdij

Nieuw vriendenboek

In juli 2017 werd de Stichting Vrienden Landgoed Onze Lieve Vrouwe Abdij opgericht. In de maand van oprichting verscheen de eerste nieuwsbrief van de stichting. De publicatie was een initiatief van Gert Versteeg en Thei Geurts.

Het oorspronkelijke plan was om vier keer per jaar een nieuwsbrief van circa vier pagina's te publiceren. De hoeveelheid onderwerpen die nieuwswaardig waren bleek echter zo groot dat het aantal pagina's per nieuwsbrief geleidelijk groeide tot gemiddeld elf. Ook het aantal edities nam toe.

Wat wel onveranderd bleef was het principe dat de nieuwsbrief voor minimaal de helft uit foto's moest bestaan. Op die wijze konden de vrienden een beter beeld krijgen van de ontwikkelingen en veranderingen in de kloostertuin.

Inmiddels is de nieuwsbrief aan zijn zevende jaargang toe. Dat is een goed moment om de voorgaande jaargangen te bundelen. Zodoende krijgen de geïnteresseerden een overzicht van de ontwikkelingen op het landgoed en in de abdij over de periode 2017 tot medio 2023.

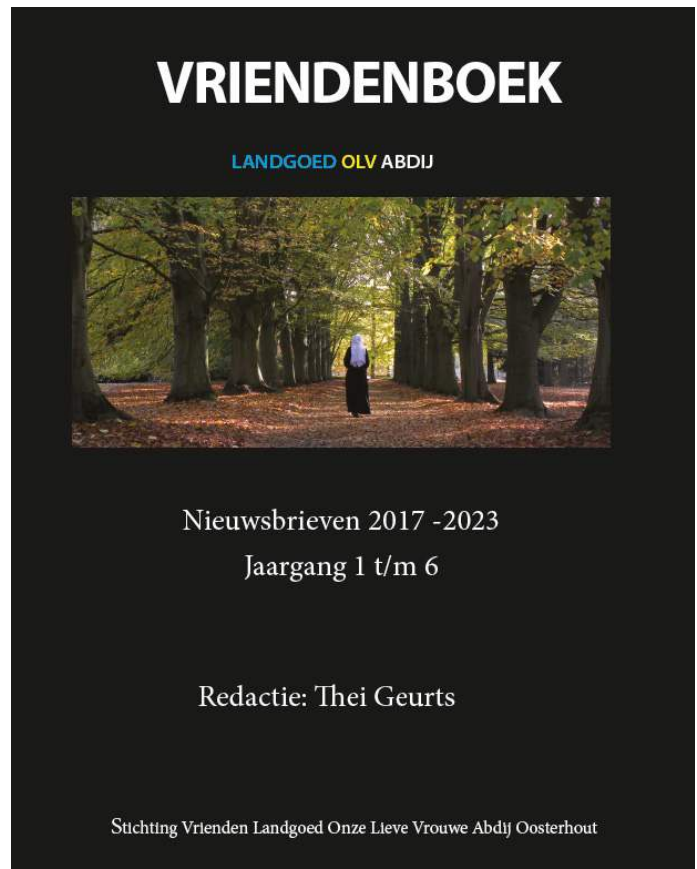
Het boek met de gebundelde jaargangen heeft een waardevolle uitstraling. Het bevat 387 pagina's in een harde omslag. De foto's en artikelen zijn gedrukt op 200 grams glanzend papier.

Intekenen

Als lezer van de nieuwsbrief kunt u intekenen op het boek met de gebundelde jaargangen. Stuur daarvoor een email naar landgoed@olvabdiijoosterhout.nl onder vermelding van 'Vriendenboek'.

Vervolgens stort u € 60,- op de rekening van St Vrienden Landgoed OLV abdij, rekening nummer NL38 RABO 0321 9923 26, eveneens onder vermelding van 'Vriendenboek'.

Na ontvangst van de betalingen worden de boeken besteld. U krijgt bericht wanneer uw exemplaar bij de porterie afgehaald kan worden.

Voor Kant boek.

Mocht u het boek thuisbezorgd willen hebben, omdat u niet in de buurt van Oosterhout woont, dan voegt u € 5,- toe aan de boekenprijs en vermeldt in uw email uw adresgegevens en verzoek om toezending.

De inschrijving sluit op Driekoningen, zaterdag 6 januari 2024.

Giftenaftrek voor donateurs ANBI

De Stichting Vrienden Landgoed Onze Lieve Vrouwe Abdij is door de Belastingdienst aangemerkt als culturele Algemeen Nut Beogende Instelling. Het RSIN is: 857827777.

Voor donateurs van culturele ANBI's geldt een extra giftenaftrek. Hierdoor worden giften aan culturele ANBI's gestimuleerd. Uw jaarlijkse financiële bijdrage kunt u bij uw aangifte inkomstenbelasting als gewone gift aftrekken.

Hierbij moet echter wel rekening worden gehouden met een zogenoemd drempelbedrag van 1% van uw drempelinkomen met een minimum van 60 euro. Het bedrag daarboven mag u aftrekken. Tot een maximumbedrag van 10% van uw drempelinkomen.

Door van uw bijdrage een periodieke gift te maken vervalt de drempel en is het betaalde bedrag volledig aftrekbaar.

Van een periodieke gift, die volledig aftrekbaar is, is sprake als aan de volgende voorwaarden wordt voldaan:

- U geeft jaarlijks hetzelfde bedrag aan een ANBI-instelling, zoals onze stichting. U mag zelf weten of u uw jaarlijkse gift in 1 keer of in meer keren betaalt.
- U betaalt het bedrag 5 jaar achter elkaar. Langer mag ook.
- U hebt vastgelegd wanneer uw jaarlijkse gift stopt. Bijvoorbeeld na 5 jaar of als u overlijdt.
- U hebt de periodieke gift vastgelegd in een overeenkomst (hoeft niet via een notaris).
- U hebt uw gift niet contant gedaan.

Mocht u interesse hebben in het omzetten van uw financiële bijdrage in een periodieke gift, laat ons dat dan via e-mail weten zodat wij u de gewenste overeenkomst ter ondertekening kunnen toesturen.

Contact

Voor meer informatie over de tuin en de mogelijkheden om vriend te worden, kunt u contact opnemen met:

Secretariaat Landgoed OLV Abdij,
t.a.v. Jan Beijer,
Zandheuvel 90,
4901 HX Oosterhout

landgoed@olvabdiijoosterhout.nl

